

In The Soul of the Marionette, however, Gray makes a profound observation when he points out that at present the faith most educated people hold to, especially in the west, is Gnosticism. According to the Gnostics of old, the world was created not by God but by a wicked and wickedly playful demiurge, although most people are unaware of the fact. In the Gnostic view, Adam and Eve were right to eat the forbidden apple, and the Fall of Man was in fact a fall into freedom, “a fall”, as Gray beautifully puts it, “into the dim world of everyday consciousness”. Furthermore, our fallen state is not final. As Gray writes: “Having eaten its fill from the Tree of Knowledge” – gnosis is the Greek word for knowledge – “humankind can then rise into a state of conscious innocence”, which will be, as Kleist’s essay has it, “the final chapter in the history of the world.” – The Soul of the Marionette: A Short Enquiry into Human Freedom by John Gray review – bleak, bracing and highly entertaining İnsanların üzerinde en çok anlaşılabildiği fikir herhalde dünyanın kötü bir yer olduğudur. *Acı dolu. İyi bir Tanrı bu kötü dünyayı yaratmış olabilir mi? Bunu soranların hayır, olamaz, o halde tanrı yoktur demesi doğaldır. İyi veya anlamlı veya doğru değil, gazını ortalığa salmak kadar doğaldır.*

Yukarıda kitabının değerlendirmesinden bir alıntı verdiğim John Gray, dindarların çoğunun aslında *gnostik* bir inanca sahip olduğunu söylüyor. Yeryüzü iyi bir Tanrı’nın değil, *kötü güçlerin* oyun alanı, bizde de var bu: *Yalan dünyadaki şeytanın hileleri* hep bizi aldatmaya yönelik. Dünyanın *hakimleri* hep kötü, kötü işler yapıyorlar, bizi aldatmaya, yoldan çıkarmaya, öldürmeye, hasta etmeye çalışıyorlar. Arada bir parlayan *iyilik* ışığı da sönüp gidiyor bunların yüzünden.

Madem her şey bu kadar kötü, Allah’ın buradaki konumu ne? Bizi neden bu hale düşürmüştü? Yeryüzünü neden şeytana tapan bir takım gizli örgütlerin ve onların maşası hedonistlerin eline bırakmış? Bizim bu oyunda *eğitim zayıflığı* olmak dışında bir rolümüz var mı?

Gnostisizm’in *akıbet* öğretisi insanlığın *hakka vasıl olmaları* sonunda dünyanın iyi bir yer olacağı: Dünya şeytanların kol gezdiği bir yer ama yeterince çabalar ve hakkın yanında olursak biz de *yasak elmadan* yer ve *hakiki Tanrı* ile tanışabiliriz.

Yasak elmayı yemek iyi diyor, Zeus’un değil Prometheus’un tarafındayız veya Aden cennetindeki *saf* halinden *bilgi ağacının meyvesini* yiyerek çıkmak aslında insanlığın *yükselişi. Anlatı ne kadar da eğilip bükülebiliyor, birazdan Ehrimen ve Ahura Mazda da gelecekmış gibi duruyor ve kimin şeytana, kimin Allah’a kul olduğunu kestirmek giderek karmaşık bir hal alıyor.

Tüm bu *büyük fikir* ve *ideallerin*, *erme*, *hakka vasıl olma*, *Tanrıyla bütünleşme* veyahut *şeytanın kol gezmesi* anlatılarının tamamının ayağı yere basan fikirler olduklarından şüphedeyim artık. Bir yerde *idealizm* koklarsam, insanı hayvandan ayrı, maddiyattan varest, algılarının gösterdiği dünyanın *yalan* olduğunu ve *gerçeğin* ötelerde, ötelerin ötesinde olduğunu söyleyen birini okursam, durup, sakince nefes almaya başlıyorum. *Bunların doğru olduğunu ve zihnimizin kendine ürettiği bir anlatıdan ibaret olmadığını nasıl bilebilirim?*

Dahası büyük kötölüklerin hemen her zaman *büyük idealler* uğruna gerçekleştirildiğini farkediyorum. İnsanlara *hakka ulaşmak, devrimi başarmak, ülkemizi düşmanlardan kurtarmak, dünyayı daha yaşanılır bir hale getirmek ve saire ve saire ve saire idealler* için sunulan *kurbanlık* rolünün, ezeli suçluluk edebiyatının asıl kötülüğün kendisi olduğunu hissediyorum. Olanı olduğu görmeye çalışmak bana insanların hayatlarını verdikleri anlatıların önemli bir kısmının ayağı yere basan şeyler olmadıklarını öğretti. İnsanlar tam da bu yüzden, gerçekle aralarındaki *seddi* aşmak için bu *idealler* uğruna kurban oluyorlar. Boşluk sadece canını vererek dolabiliyor çünkü.